

sa: z jednej strony stronnictwo prezydenta Heussa, „Freie Demokratische Partei“, tj. stronnictwo wielkiego przemysłu, z drugiej — szowinistyczne ośrodki agitacyjne wśród wysiedlonych Niemców, w tej liczbie cytowany wyżej organ „Schlesische Rundschau“.

Tzw. „Związek żołnierzy frontowych“ (Bund der Frontsoldaten, nowa postać dawnego „Stahlhelmu“) mianował swoim przewodniczącym trzymanego jeszcze

w więzieniu w Werl marszałka Kesselringa, znanego m. in. z masowych mordów ludności włoskiej dokonywanych przy różnych sposobnościach, także i w sławnych Fosse Ardeatine. W uzasadnieniu tego postanowienia twierdzi się, że „jego otwarty umysł pozwala mu iść drogami, które wszystkie zmierzają jedynie do obrony kultury zachodniej“.

Andrzej Józef Kamiński

ZYCIE GOSPODARCZE

Sprawozdanie Centralnego Urzędu Statystycznego przy państwowej Komisji Planowania w N. R. D. z wykonania Planu gospodarczego na II kwartał 1952 r. Produkcja przemysłowa wykonana została w wyżej podanym okresie w 1,1% ponad plan, co w stosunku do II kwartału r. ub. wyraża się wzrostem o 13%, a w stosunku do r. 1950 o 45%.

Przedsiębiorstwa uspołecznione wykonały plan + 0,8%, a w porównaniu z r. 1951 produkcja ich wzrosła o 17%.

Rozpatrując poszczególne ministerstwa i sekretariaty stanu pod omawianym kątem widzenia widzimy, że najwięcej wzrosła produkcja przedsiębiorstw zgrupowanych w „sekretariacie stanu“ węgla i energetyki. Wyprodukowano tu ogółem 10% ponad plan.

Ministerstwo Hutnictwa i Rud wykazuje wzrost 5% ponad plan. Niewykonanie planu zaznaczyło się w II kwartale najbardziej w Ministerstwie Budowy Maszyn. Wykonano tam plan tylko w 93%.

Uspołecznione przedsiębiorstwa miejscowe, mimo iż w stosunku do r. ub. zwiększyły swą produkcję o 35%, nie osiągnęły jednak w II kwartale r. b. tej wielkości, która planem była przewidziana.

W sprawozdaniu zamieszcza się długi spis branż przemysłowych, które wykonały swą produkcję ponad plan. Między innymi figuruje tam przemysł ener-

giczny, budowy maszyn rolniczych, szeregu działów przemysłu chemicznego, przemysł jedwabi sztucznych, trykotarski, wyrobów alkoholowych itd.

Zaznacza się jednak również, że produkcja ciężkich maszyn, obrabiarek i środków komunikacji nie wykonała zakreślonego planu.

Koszta własne w przemyśle uspołecznionym scentralizowanym (bez przemysłu budowlanego) zostały obniżone w I półroczu r. ub. Podniosła się wydajność pracy robotników zatrudnionych w produkcji; w stosunku do II kwartału ub. r. nastąpił tu wzrost o 12%.

Ilość osób zatrudnionych w całym przemyśle wzrosła w stosunku do II kwart. 1951 r. o 5,7%, przy czym w przemyśle uspołecznionym o 7,4%. Szczególnie powiększyła się liczba inżynierów i techników jak też uczniów.

W rolnictwie sytuacja przedstawia się na ogół korzystnie. Uprawy wiosenne wykonano starannie tak w majątkach uspołecznionych, jak również w gospodarstwach chłopskich. Żniwa odbyły się pomyślnie. Zorganizowano 45 nowych stacji maszynowych dla rolnictwa; w pierwszym półroczu rb. zwiększyła się ilość traktorów, w II kwartale r. 1952 zaś oddano też do użytku tysiąc nowych kościarek.

Na odcinku inwentarza żywego zaznaczyła się także poprawa — najwięcej powiększyła się ilość świń. W okresie od 10 czerwca 1952 r. wzrosła liczba świń o 41%, krów i owiec o 12%. Produkcja mleka nie osiągnęła ilości planowanej na II kwartał, chociaż w stosunku do analogicznego okresu r. ub. otrzymano 24% mleka więcej, a przeciętna wydajność krowy zwiększyła się także. Produkcja mięsa podniosła się poważnie wskutek wzrostu pogłowia zwierzęcego.

Ruch inwestycyjny wzrósł o 35% w I półroczu r. b. w stosunku do I półroczu r. ub. Plan inwestycyjny jednak nie został wykonany; w sprawozdaniu zaznacza się, że projekty były spóźnione i często za wysoko wycenione.

Najwięcej inwestycji wykonano w „sektoriach stanu“ przemysłu budowlanego (w stosunku do I półroczu 1951 roku przeszło 1½ raza więcej). Niewiele co najmniej zainwestowały jednostki administracyjne przemysłu węglowego w swym resorcie. Mniejszą, lecz również pokaźną przyrost wykonanych inwestycji w I półroczu r. b., w zestawieniu z r. ub., zaznaczył się w Ministerstwie Komunikacji. Poza tym sprawozdanie wymienia jeszcze szereg innych ministerstw i sekretariatów, które wykazują podniesienie się u nich inwestycji w pierwszym półroczu rb.

W dziedzinie handlu zewnętrznego N. R. D. nastąpił w omawianym kwartale rb. wzrost o 24% w stosunku do II kwartału r. 1951. Obroty importu zwiększyły się przy tym o 25%, eksport o 22%. W handlu wewnętrznym plan został wykonany z nadwyżką (+ 5%).

Państwowa Organizacja Handlowa (HO) zawarła w kwartale sprawozdawczym większą niż dotychczas ilość umów z handlem prywatnym, z chłopskimi organizacjami sprzedaży i skupu oraz spółdzielniami, aby pracującej ludności na wsi ułatwić nabycie różnych artykułów.

W sprawozdaniu zaznacza się jednak, że Organizacja Handlowa nie poświęciła jeszcze dość uwagi analizie rynków zbytu,

wobec tego pozostały pewne braki zaopatrzeniowe. Jednocześnie przyznaje się, że w stosunku do I półroczu r. ub. nastąpił w I półroczu 1952 r. wzrost zaopatrzenia ludności w artykuły pierwszej potrzeby. I tak dostarczono, jeżeli chodzi o artykuły żywnościowe np., o 38% więcej mięsa i przetworów mięsnych, 50% więcej jaj itd. a dalej — 48% więcej obuwia skózanego, 24% pończoch damskich i skarpetek, 22% trykotaży.

Wyniki osiągnięte w gospodarce uspołecznionej umożliwiły rządowi N. R. D. podniesienie płac i pensyj pracownikom wykwalifikowanym w różnych ważnych przemysłach, podniesienie płac naukowców, inżynierów, techników oraz odpowiednie przygotowanie wyższej wygradzeń dla innych dziedzin życia gospodarczego na rok przyszły.

Zagadnienie polityki cen w NRD. Na łamach „Die Wirtschaft“ (nr 31 z 1 sierpnia rb.) ukazał się artykuł podpisany przez Hansa Langer'a ze szkoły finansowej Gotha, który ze względu na swe ciekawe i krytyczne ujęcie niektórych zagadnień zasługuje na uwagę.

Autor jest zdania, że główną przeszkodą na drodze do wprowadzenia w życie zasad racjonalnej rachunkowości gospodarczej jest zacofanie, które występuje w dotychczas stosowanej polityce cen. Uważa on ją za najsłabszy człon w polityce gospodarczej kraju. Polityka ta, pisze Langer, była w gruncie rzeczy kontynuacją lub rozwinieciem systemu, opierającego się na podstawach z r. 1944, które miały charakter monokapitalistyczny, i nie może znaleźć zastosowania w obrębie systemu socjalistycznej gospodarki planowej.

L. zaznacza, że zakres i tempo polityki cen wyznaczały przeważnie przedsiębiorstwa określając ich wysokość, podczas gdy czynniki planujące winny być w interesie rozwoju i całości życia gospodarczego wystąpić z właściwą inicjatywą. W międzyczasie zwrócono, uwagę na tę niekonsekwencję i w strukturze Ministerstwa Finansów wprowadzono zmiany

likwidując lub przekształcając te komórki organizacyjne Ministerstwa, które działały hamująco czy też nie były dostosowane do współczesnej gospodarki planowej. Autor wyraża nadzieję, że stare zaniedbania zostaną usunięte, i to w możliwie jak najkrótszym czasie i że cele, które Socjalistyczna Partia Jedności Niemiec (SED) na II konferencji partyjnej wskazała, będą mogły być na odcinku gospodarczym dzięki temu zrealizowane.

Realna, w pełni planowana polityka cen przyczyni się też do zlikwidowania różnych biurokratycznych przerostów gospodarczych, jak np. udzielania przedsiębiorstwom szeregu subwencji, które zaciemniają właściwy stan rzeczy i komplikują rachunkowość. Prosta i jasna polityka cen daje natomiast faktyczny obraz wartości wyprodukowanych towarów. Zagadnienie ewentualnej korekty cen i dostosowania ich do potrzeb i wymogów gospodarki planowej w ramach zamkniętego systemu gospodarczego jest już zagadnieniem odrębnym.

Autor podkreśla wielkie skomplikowanie omawianego już wyżej problemu i podnosi, że systemu cen planowanych nie można od razu stworzyć. Langer wskazuje tu jednak na wielkie doświadczenie Związku Radzieckiego, który problem ten rozwiązał całkowicie.

Zmiany przeprowadzone na odcinku polityki cen pozostawiły jednak pewną lukę i istnieje niebezpieczeństwo, że problem cen będą próbowały regulować różne instancje na swych odcinkach, co oczywiście byłoby równoznaczne z pogrzebaniem idei zasadniczej, tj. systemu jednolitej polityki cen.

Ostatecznie Langer dochodzi do wniosku, że całe to zagadnienie należałoby rozwiązać kolektywnie. W skład odpowiedniej komisji wchodzić winny według niego przedstawiciele Państwowej Komisji Planowania, Ministerstwa Finansów, zainteresowanych innych ministerstw oraz świata nauki. Tą drogą można by wypracować zasadnicze dyrektywy jednolitej polityki cen, a wprowadzenie ich w życie i ewentualne dokonania

nie korektur byłoby już zadaniem instancji szczególnie do tego upoważnionych.

Wielka wystawa rolniczo-ogrodnicza w Lipsku. Tegoroczna lipska Wystawa Rolniczo-Ogrodnicza, która się odbyła w okresie od 27 czerwca do 6 lipca, była największą z tego typu wystaw powojennych nie tylko w Niemczech, ale i w Europie. Spowodowała ona przeznaczone na ten cel przypadło około 43 ha na Wystawę Ogrodniczą, resztę terenu zajmowały różnego rodzaju działy rolnictwa i leśnictwa.

Wystawę odwiedziło 650.000 osób, które korzystały z różnych ulg i udogodnień komunikacyjnych. Pomimo trudności przybyli również goście z zachodnich części Niemiec. Wśród zwiedzających byli też przedstawiciele różnych obcych narodowości. Otwarcie Wystawy uświetniła obecnością Walter Ulbricht, zastępca prezesa Rady Ministrów. Celem Wystawy było zademonstrowanie i spopularyzowanie metod pracy, które by się przyczyniły do osiągnięcia większej wydajności w rolnictwie i ogrodnictwie, a tym samym do wykonania planu pięcioletniego.

Na obszarze 10 ha puszczono w ruch szereg maszyn i narzędzi rolniczych różnego typu, tak iż zwiedzający mogli dokładnie zapoznać się z ich pracą. Na łąkach odbywał się pokaz żywego inwentarza. Na poletkach doświadczalnych zwiedzający mieli sposobność poznać metody stosowane w rolnictwie. Szczególnie doświadczenia agrobiologii radzieckiej budziły duże zainteresowanie, jak np. system profesora Williama, dzięki któremu osiąga się wielkie wyniki w uprawie plonów.

Cała różnorodna wiedza odnosząca się do hodowli roślin, przygotowania ziemi pod uprawę, płodozmianu znalazła na terenach wystawowych swój wyraz praktyczny, a za pomocą różnych wykresów, objaśnień i wykładów uzasadnienie teoretyczne.

Procesowi mechanizacji w rolnictwie, który szczególnie się rozwinął w Z. S.

R. R., poświęcono na wystawie lipskiej również dużo uwagi. Można tu było oglądać szereg nowoczesnych narzędzi i maszyn rolniczych, które dzięki przemysłowemu systemowi znaleźć mogą różnorodne zastosowanie przyczyniając się do rozpowszechnienia oszczędności i postępu w rolnictwie. Również zostało zademonstrowane łączenie różnych narzędzi drogą mechanicznej koordynacji (np. pług, bronny, walce itd.) Wystawa miała więc nie tylko pokazać osiągnięte wyniki, ale przede wszystkim pobudzić szerokie rzesze rolników i w ogóle zainteresowanego społeczeństwa do dalszej pracy nad podniesieniem wydajności z ha i usprawnieniem oraz ulepszeniem metod pracy w rolnictwie i ogrodnictwie. Żywe współdziałanie i wymiana myśli uczonego z chłopem, teoretyka z praktykiem miały przyczynić się do powstania nowych twórczych myśli umożliwiających otrzymanie lepszych wyników.

Wystawa przemysłowa N. R. D. w Bukareszcie. Od dnia 1 do 14 lipca odbywała się w stolicy Rumuńskiej Republiki Ludowej I Wystawa Przemysłowa Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Wagę tego zdarzenia o charakterze tak politycznym, jak gospodarczym podkreślił fakt żywego zainteresowania Wystawą okazanego przez członków rządu rumuńskiego, Prezydium rumuńskiej Partii Pracy i korpusu dyplomatycznego. Rumuńskie koła gospodarcze i przemysłowe oglądały wystawę z wielką pilnością — jeszcze przed jej zamknięciem naliczono 180.000 zwiedzających z różnych okolic Rumunii.

W pawilonie wystawowym, powierzchni 2000 m², który mieścił się w centrum stolicy, reprezentowane były prawie wszystkie branże przemysłowe. Punktem centralnym był jednak przemysł ciężki, który wystąpił z ciekawymi eksponatami swej produkcji. Wystawiono tu np. model maszyny wiertniczej dla przemysłu naftowego, która sięga 1500 m głębokości, wielkie bagierki o zdolności uchwytywowej do 2 m³, pompy dla urzą-

dzeń górniczych, maszyny do usuwania gruzów itd.

Drugim punktem zainteresowania były stoiska przemysłu optycznego (Zakłady Zeissa-Jena). Zademonstrowano tu m.in. ultramikroskop dla badania struktury metali, urządzenia do fotografowania i powiększania, lornetki o dużej sile powiększającej, przyrząd nowoczesny do wykazywania bogactw ziemi, a mianowicie rodzajów metali oraz głębokości, na której one się znajdują.

Duże zainteresowanie wzbudziła również samoczynna maszyna tkacka, która wykonuje pracę 16 wykwalifikowanych tkaczy. Poza tym wystawione były maszyny używane w przemyśle spożywczym, urządzenia elektryczne, aparaty fotograficzne i filmowe, rowery, motocykle, szereg nowych wytworów przemysłu chemicznego, artykuły szklane i ceramiczne oraz różnego rodzaju tekstylia. Rumuńskie koła fachowe mogły się również zapoznać z planem i możliwościami rozwojowymi różnych branż przemysłu N. R. D.

Udogodnienia dla spółdzielni rolniczych.

Rada Ministrów N. R. D. uchwaliła na posiedzeniu w dn. 24 lipca szereg udogodnień dla spółdzielni rolniczych. Udogodnienia te polegają na prawie pierwszeństwa do korzystania z wszelkiego rodzaju maszyn rolniczych zgrupowanych w państwowych stacjach maszynowych, do otrzymywania kredytów państwowych na cele związane z prowadzeniem gospodarstwa rolniczo-spółdzielczego, na prawie do obniżenia kontyngentów obowiązujących rolników i do zwolnienia na przeciąg dwóch lat od chwili wpisania spółdzielni do rejestru od podatków itd. Zwraca się natomiast w uchwale szczególną uwagę na obowiązek bezzwłocznego regulowania przez instytucje państwowe wszelkiej należności za dostawy z spółdzielni rolniczych.

Na posiedzeniu Rady Ministrów zabierali głos zastępca prezesa Rady Ministrów, minister Rolnictwa oraz szereg innych ministrów resortowych. W końcu

prezes Rady Ministrów Otto Grotewohl zresumował wyniki obrad zaznaczając, że Rada Ministrów wita z zadowoleniem jednogłośnie powziętą uchwałę umożliwiającą tworzenie spółdzielni rolniczych na zasadzie dobrowolności.

Konferencja partyjna SED w Berlinie. Konferencja ta, która się odbyła w dniach od 9 do 12 lipca, stanowi decydujący moment w rozwoju NRD, a zatem i całych Niemiec. Sekretarz generalny SED Walter Ulbricht wyznaczył w swoim referacie perspektywy rozwoju i zadania Niemieckiej Republiki Demokratycznej podkreślając, iż wobec uświadczenia większości spośród mas pracujących przystąpić można obecnie do nowego etapu rozwoju społecznego — do budowy socjalizmu. Centralny Komitet SED wysunął w myśl tego założenia plan realizacji gospodarki socjalistycznej. Plan ten wyraża się w dążeniu do położenia podstaw dla rozbudowy przemysłu socjalistycznego, do odbudowy wielkich zakładów według metod nowoczesnych, do pokonania dysproporcji gospodarczych, które powstały wobec rozbitcia Niemiec, do przyswojenia sobie najnowszych osiągnięć naukowych, do podniesienia wydajności pracy i wprowadzenia we wszystkich przedsiębiorstwach uspołecznionych rachunkowości gospodarczej.

Idąc w kierunku podniesienia poziomu technicznego przemysłu Biuro Polityczne SED zwróciło się do kompetentnych czynników z prośbą o dostarczenie przemysłowi nowoczesnych maszyn budowlanych, maszyn i urządzeń dla szeregu przedsiębiorstw węgla kamiennego, oraz instrumentów dla poszukiwań geologicznych.

Na odcinku rolnym zagadnienie spółdzielni produkcyjnych nabiera coraz większego znaczenia. Pewna ilość pracowników rolnych, nowoosiedleńców oraz innych chłopów przystąpiła na zasadzie zupełnej dobrowolności do zrzeszania się w spółdzielnie; Komitet Centralny Partii uważając taką formę gospodarowania za najwłaściwszą popierać będzie i ułatwiać tworzenie się rolniczych spółdzielni pro-

dukcyjnych. Poruszono również zagadnienie współzawodnictwa pracy, któremu starano się na konferencji nadać prawdziwą treść socjalistyczną.

Problem niżki kosztów własnych ujęty został w hasło: produkować więcej i oszczędniej — co się wiąże z opracowaniem nowych norm technicznych.

Wreszcie konferencja podniosła wielkie znaczenie czynnika wychowawczego i przysposobienia kadr nowych.

Podczas konferencji coraz to nowe delegacje z różnych zakładów N. R. D. przybywały na salę obrad przynosząc wyrazy zaufania do załóg robotniczych do polityki prowadzonej przez SED. Przyniesiono też różne dary oraz podjęto dużą ilość zobowiązań.

Trzeba zaznaczyć, że także inteligencja techniczna dała wyraz swej postawie wobec linii gospodarczo-politycznej wytyczonej przez SED. W depeszy skierowanej do prezydium konferencji partyjnej podniosła ona życzliwe ustosunkowanie się SED do potrzeb materialnych inteligencji technicznej i podwyższenia jej wynagrodzeń. Dla uczczenia konferencji postanowiono podjąć około 500 zobowiązań, głównie w formie kont osobistych inżynierskich. Tak więc ogólnie liczba wyżej wspomnianych kont zwiększyła się obecnie do 734, a ilość innych zobowiązań osobistych do 662, co daje gospodarce społecznej ogółem korzyść wartości 43 milionów D. M.

Izba Techniczna zobowiązała się ponadto zwiększyć do końca roku bardzo poważnie ilość kont osobistych inżynierskich, a mianowicie: co najmniej do 1800.

Kłopoty zachodnio-niemieckiej gospodarki rybnej. Zeszloroczne zachodnio-niemieckie połowy morskie wynosiły 650.000 t. ryb, które jednak nie znalazły zbytu w Niemczech zachodnich. Spowodowało to załamanie się wielu przedsiębiorstw przemysłu rybnego.

W początku rb. dzięki zamówieniom ze strony N. R. D. w ostatniej jeszcze chwili niektóre z nich zostały uratowane od ruiny.

W związku z tym trzeba sobie uprzytomnić, że około 40% ryb łowionych na brzegach Morza Północnego i w dużej mierze przetwarzanych w Niemczech północno-zachodnich konsumowano przed wojną w Saksonii, Turynii i Meklemburgu. Dzisiaj z powodu zupełnego prawie zaniku handlu międzystrefowego teny te odpadły jako odbiorcy zachodnio-niemieckiego przemysłu rybnego. N. R. D. zmuszona jest wskutek nieprzejednanego stanowiska „rządu bońskiego“, który w praktyce sporadycznie tylko i w stosunkowo bardzo niewielkich ilościach ryby i przetwory rybne pozwala na wschód wywozić, zapotrzebowanie swoje pokrywać przeważnie importem zagranicznym: z Polski, Holandii, Szwecji i Norwegii. N. R. D. nawiązałyby chętnie stosunki handlowe i zapewniła w ten sposób zbyt zachodnio-niemieckiemu przemysłowi rybnemu, ratując go od klęski, która w bieżącym sezonie zapowiada się jeszcze większa niż poprzednia. Według bowiem obliczeń tegoroczne połowy morskie dadzą 700.000 t. ryb, czyli więcej niż w r. ub.

Od samych Niemiec zachodnich czy od ich mocodawców zależy zatem sytuacja, która w r. 1952 ułoży się na tamtejszym rynku rybnym.

Bonn sparaliżował umowę handlową zachodnie Niemcy—Chiny. Umowa handlowa zawarta w końcu czerwca rb. pomiędzy grupą zachodnio-niemieckich kupców a China National Import and Export Corporation, w przedmiocie wymiany towarowej wartości 150 milionów D. M. dla każdej strony, nie została za-

twierdzona przez bońskie „Ministerstwo Handlu“.

Niemcy zachodnie na drodze do inflacji. „Die Wirtschaft“ (nr 28 z 11 VII.) wskazuje w artykule pt. „Niemcy zachodnie na drodze do inflacji“ na wzrost emisji środków płatniczych. W końcu marca rb. przekroczone w Trizonii górną granicę emisji 10 miliardów D. M. przewidzianą ustawą walutową.

Według tej ustawy tylko za zgodą 3/4 członków Centralnej Rady Banku Emisyjnego oraz co najmniej 6 krajów zachodnio-niemieckich emisja może być powiększona, i to o 1 miliard D. M. za każdym razem.

Na skutek nacisku władz okupujących zachodnie części Niemiec — pisze „Die Wirtschaft“ — nie ulega wątpliwości, że zgoda na zwiększenie emisji z 10 na 11 miliardów zostanie udzielona. Centralna Rada Banku wypowiedziała się tu już przychylnie, a zgody 6 krajów akceptujących politykę władz okupacyjnych z pewnością też nie zabraknie.

Droga inflacji, na którą Trizonia pozwoli wkrocza, potrzebna jest militari- stom zachodnim z uwagi na finansowanie zbrojeń i w ogóle przygotowań wojennych. Okazuje się, że już od dłuższego czasu tworzy się różnego rodzaju zapasy na wypadek wojny. Droga wysokiego opodatkowania rzesz pracujących, niskich zarobków świata pracy itd. wyciska się z Niemiec zachodnich ogromne sumy na finansowanie polityki wojennej, lecz i to nie wystarczy; trzeba więc sięgnąć do dawno wypróbowanego w takich razach środka — inflacji.

Michał Zakrzewski

ZYCIE KULTURALNE

Zadania uniwersytetów NRD w nowym roku akademickim. W związku z rozpoczęciem się drugiego 10-miesięcznego roku akademickiego na uniwersytetach w Niemieckiej Republice Demokratycznej „Neues Deutschland“ opubliko-

wało artykuł prof. dra Gerharda Hariga o zadaniach tych uniwersytetów w nowym roku. Dowiadujemy się stamtąd, że przed rokiem w inicjatywy Socjalistycznej Partii Jedności Niemiec wprowadzono na uniwersytetach i w wyż-